

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

TotalEnergies EP Nederland B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 1132
3800 BC AMERSFOORT

Datum 2 juli 2025
Betreft Beslissing aanvraag flora- en fauna-activiteit

Geachte [REDACTED],

Op 4 april 2025 heeft u een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 5 juni 2025 beoordeeld. In deze brief leest u mijn beslissing en wat dit voor u betekent.

Inhoud aanvraag

U heeft een aanvraag gedaan voor het project 'BH8744_Aramis flora- en fauna-activiteit UXO-onderzoek (versie naar RVO)', in de gemeente Rotterdam en in de Noordzee. Het project betreft een UXO (Unexploded Ordnance) onderzoek ten behoeve van het 'Aramis CCS' project. Middels een UXO-onderzoek wordt de mogelijke aanwezigheid van niet-gesprongen explosieven (ook wel bekend als ontplofbare oorlogsresten) bij de ingang en uitgang van de tunnel onder de zeewering en Maasgeul onderzocht. Het plangebied bestaat uit 2 onderzoeksgebieden, namelijk het landdeel, bestaande uit de 'haaienvin' op de Maasvlakte van het Rotterdamse havengebied, en het zeedeel, bestaande uit een deel van de Noordzee vlak bij de Voordelta en de kust.

De doelstelling van het project Aramis CCS zelf, is de aanleg en exploitatie van een open CCS-infrastructuur (Carbon Capture and Storage-infrastructuur) om het mogelijk te maken om bij de industrie afgevangen CO₂ te vervoeren naar leeg geproduceerde gasvelden onder de Noordzee, om het daar permanent op te slaan. Onderhavig besluit heeft enkel betrekking op het UXO-onderzoek en de daar bijhorende werkzaamheden. Indien UXO's worden gevonden zullen deze conform de daarvoor geldende protocollen worden gedetoneerd. Detonatie van UXO's is ook geen onderdeel van dit besluit.

De werkzaamheden op land voor het onshore UXO-onderzoek omvatten Cone Penetration Tests (CPT) en boorgat-magnetometermetingen en worden uitgevoerd met een vrachtwagen. Ze vinden plaats bij de geplande startschacht van de boortunnel, op de Haaievin. Hiervoor zal apparatuur met behulp van een truck naar het terrein worden gebracht. Het doel van de boorgat-magnetometermetingen is de ondergrond op UXO's te onderzoeken tot de maximale ontgravingsdiepte van de beoogde tunnelschacht. Deze diepte bedraagt 20 meter.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Prinses Beatrixlaan 2
Den Haag

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
omgevingswetnatuur@rvo.nl

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Relatienummer
203905868

Bijlagen
4

Het onshore gedeelte zal in totaal 9 dagen duren; 2 dagen voor mobilisatie en kalibratie, en 7 dagen voor het uitvoeren van de metingen. Er wordt derhalve wel rekening gehouden met een uitloop van 3 dagen. De werkzaamheden op het land staan gepland in september 2025.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Voor het offshore UXO-onderzoek wordt gemaakt van een speciaal toegerust schip. De werkzaamheden op zee omvatten een seismisch onderzoek met behulp van een Multibeam Echo Sounder (MBES), een HF en LF side scan sonar (SSS) in combinatie met een Ultrashort Baseline (USBL) acoustic positioning system, een sub bottom profiler (SBP) en een gradiometer (GRAD). De eerste 3 genoemde middelen gebruiken 'sound navigation and radar' (sonar). Het onderzoek wordt uitgevoerd in waterdieptes van 12 tot 18 meter. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van 'Work class Remote Operating Vehicles (WROV's). Het onderzoek is gericht op de detecteerbaarheid van een ijzerhoudend doel van 50 kilogram op een diepte van 3 meter onder de zeebodem. Het doel daarmee is om vast te stellen of er in de zeebodem ter plaatse van de geplande graaf- en baggerwerkzaamheden, UXO's aanwezig zijn. Om deze werkzaamheden uit te kunnen voeren zal het scheepverkeer in het plangebied toenemen met één schip voor maximaal 12,5 dagen waarbij rekening is gehouden met 3 dagen uitloop door ongunstige weersomstandigheden. Ook zal er een tijdelijke toename zijn van impulsgeluid door het seismisch onderzoek. Het schip komt te liggen ter hoogte van de toekomstige uitgang van de tunnel, ten noorden van de vaargeul. De planning van de werkzaamheden op zee staan eveneens gepland voor september 2025 maar kunnen wanneer nodig ook plaatsvinden in het eerste kwartaal van 2026. Dit is mede afhankelijk van de beschikbaarheid van het benodigde schip en UXO-specialisten.

U vraagt een omgevingsvergunning aan voor een flora- en fauna-activiteit zoals bedoeld in artikel 11.46, lid 1, sub b van het Bal van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) voor exemplaren van de bruinvis (*Phocoena phocoena*), en zoals bedoeld in artikel 11.54, lid 1, sub c van het Bal voor exemplaren van glad biggenkruid (*Hypochaeris glabra*).

Procedure

In artikel 141a, tweede lid, van de Mijnbouwwet is bepaald artikel 16.7 van toepassing is op de besluiten ter uitvoering van het projectbesluit. Dat wil in dit geval zeggen dat de op de benodigde besluiten ter uitvoering van Aramis afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, waarbij de minister van Klimaat en Groene Groei als coördinerend bestuursorgaan optreedt.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor 'Aramis CCS'. Dit besluit doorloopt niet de uniforme voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb, maar zal de procedure als bedoeld in titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht doorlopen.

Op grond van artikel 3:26, tweede lid, Awb, worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van Klimaat en Groene Groei bekendgemaakt. Ook doet de minister van Klimaat en Groene Groei daarvan mededeling in de Staatscourant.

Besluit

Ik verleen u voor de periode van vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 27 april 2026 een omgevingsvergunning voor een flora-en fauna-activiteit, zoals bedoeld in 11.46, lid 1, sub b van het Bal voor zover dit betreft opzettelijk verstoren van de bruinvis, en zoals bedoeld in artikel 11.54, lid 1, sub c van het Bal voor zover dit betreft opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van glad biggenkruid.

In bijlage 1 licht ik mijn besluit toe.

Voor deze omgevingsvergunning gelden de volgende voorschriften:

Algemene voorschriften

- a. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
- b. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de werkzaamheden die volgens de aanvraag worden uitgevoerd. Dit geldt niet als dit anders in deze omgevingsvergunning staat.
- c. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze staatssecretaris (volgens artikel 4.12 Omgevingsbesluit).
- d. Het gebied waarvoor deze omgevingsvergunning geldt, is het plangebied voor de realisatie van het project 'BH8744_Aramis flora- en fauna-activiteit UXO-onderzoek (versie naar RVO)'. Het plangebied ligt in de gemeente Rotterdam (de 'haaienvin' op de Maasvlakte) en in de Noordzee (nabij de Voordelta en de kust). Dit is weergegeven in figuur 3.1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan UXO-onderzoek ten behoeve van Aramis CCS' van 4 juni 2025 (bijlage 2 bij dit besluit).
- e. De omgevingsvergunninghouder neemt meteen contact op met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project (voorzien wordt dat) zich een andere ecologische situatie voordoet dan degene waar onder genoemde specifieke voorschriften aan refereren of andere handelingen dan bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze omgevingsvergunning kan alleen gebruikt worden door (medewerkers van) de omgevingsvergunninghouder of haar rechtsopvolgers, of partijen die in opdracht van de omgevingsvergunninghouder werken. De omgevingsvergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de goede naleving van deze omgevingsvergunning.
- g. U stelt een ecologisch werkprotocol op, waarin alle voorschriften staan. U informeert alle betrokken partijen over het werkprotocol, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie.
- h. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden ligt er een afschrift van deze omgevingsvergunning, de bijbehorende brief, het ecologisch werkprotocol en het logboek op de locatie van de werkzaamheden. Deze worden op verzoek getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- i. De vergunninghouder vult het bijgevoegde meldingsformulier volledig in en stuurt deze samen met het ecologisch werkprotocol naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Hij of zij doet dit zodra de startdatum van de werkzaamheden bekend is, maar minimaal 7 dagen voor de start.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Specifieke voorschriften

- j. U voert de maatregelen uit zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan UXO-onderzoek ten behoeve van Aramis CCS' van 4 juni 2025, en zoals beschreven in bijlage A1 van het bovengenoemde rapport (bijlage 3 en 4 bij dit besluit). Hierbij houdt u zich aan de voorschriften.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Bruinvis

- k. U dient bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de bruinvis. In juni en juli ligt de geboortepiek, hierna is er een zoogtijd van ongeveer 8 maanden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de bruinvis, te onderbouwen in het ecologisch werkprotocol (inclusief logboek).
- l. Voorafgaand aan het UXO-onderzoek wordt een ADD met een relevante frequentie voor zeezoogdieren ingezet om zeezoogdieren op een veilige afstand te brengen. Er zal één of meer ADD's moeten worden gebruikt met een bereik van minimaal 500 meter gedurende een half uur voor de start van het UXO onderzoek en tijdens het UXO onderzoek na een eventuele onderbreking.
- m. Daarnaast dient er gebruik te worden gemaakt van Marine Mammal Observers (MMO) en Passive Acoustic Monitoring (PAM) om te monitoren op de aanwezigheid van zeezoogdieren in een zone van 500 meter rondom het onderzoeksschip. Voor het opstarten van het onderzoek dient minimaal 30 minuten gemonitord te worden. Indien een zeezoogdier zich binnen de 500 meter zone bevindt, dient er gewacht te worden met het opstarten van het onderzoek tot het dier minimaal 20 minuten buiten deze zone is. Ook tijdens het onderzoek en tijdens pauzes dient er gemonitord te worden. De leidinggevende MMO moet opgeleid of ervaren genoeg zijn om te fungeren als gekwalificeerd ecologisch expert. De overige MMO's en PAM-operators moeten ervaren en voor het werk gekwalificeerd zijn. Wanneer het donker is, of de weersomstandigheden een visuele monitoring (MMO) ineffectief maken, zal er alleen akoestisch gemonitord worden (PAM), hiermee worden clicks van bruinvissen tot 500 m opgevangen.

Glad biggenkruid

- n. U houdt bij de planning van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare bloeiperiode en zaadafzet van glad biggenkruid. Deze loopt globaal van april tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden laat u bepalen door een deskundige op het gebied van glad biggenkruid.
- o. Om te voorkomen dat de zoden met zaden van glad biggenkruid op een grote hoop terecht komen en hierdoor zaden en eventueel benodigd bodemleven alsnog sterft, dienen de zoden in een laag van maximaal 30 centimeter te worden opgeslagen. Na de werkzaamheden worden deze weer teruggeplaatst als toplaag van circa 10 centimeter.

Overige voorschriften

- p. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor deze omgevingsvergunning is verleend. Deze deskundige legt de ecologische begeleiding vast in een logboek.
- q. Wanneer blijkt dat de in deze omgevingsvergunning gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden uit te voeren, dan doet u een verzoek tot verlenging van deze omgevingsvergunning. Doe dit minimaal 8 weken voor het einde van deze termijn. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
- r. Deze omgevingsvergunning kan worden ingetrokken, wanneer blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Als u bezwaar wilt maken

Om bezwaar te maken moet u, binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt, een bezwaarschrift indienen.

Ga naar www.rvo.nl/aramis. Liever per post? Stuur het ondertekende bezwaar naar:

Bureau Energie Projecten
Inspraakpunt Aramis
Postbus 111
9200 AC Drachten

In het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende staan:

- uw naam en adres, en liefst ook uw telefoonnummer
- een duidelijke omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar maakt (bijvoorbeeld door de datum
- en het kenmerk van het besluit te vermelden of door een kopie mee te sturen)
- de reden waarom u bezwaar maakt
- de datum en uw handtekening.

Voorlopige voorziening

Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking. Dat betekent dat het besluit blijft gelden in de tijd dat uw bezwaarschrift in behandeling is. Als u dit niet wilt, bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen heeft voor u, dan kunt u een verzoek om voorlopige voorziening indienen. Dit doet u door de Voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State te vragen een voorlopige voorziening te treffen. Hiervoor wordt ook een bedrag een griffierecht in rekening gebracht. Bij het verzoek dient voorts een afschrift van het bezwaarschrift te worden overgelegd. Zo mogelijk wordt tevens een afschrift van de beschikking waarop het geschil betrekking heeft overgelegd.

¹ Een ecologische deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis. De ecologische deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hij of zij: (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van beschermde soorten; heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeksmethoden; kan ecologische werkprotocollen uitwerken; kan specifieke maatregelen begeleiden.

Indiening kan ook digitaal bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Kijk op <https://www.raadvanstate.nl/overrvs/bestuursrechtspraak/> voor de precieze voorwaarden.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Doorlooptijd/vervaldatum vergunningen

Deze Omgevingsvergunning vervalt, wanneer binnen 1 jaar nadat zij onherroepelijk is geworden daarvan geen gebruikgemaakt is.

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

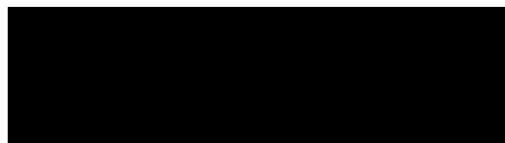
Meer informatie

Heeft u vragen? Kijk dan op www.rvo.nl/voorwaarden-flora-en-fauna-activiteit voor meer informatie. Chat met ons op www.rvo.nl/contact. Of bel ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bij ons bekend onder referentienummer 2025040401783. Gebruik dit nummer als u contact met ons heeft.

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
namens deze:

Teammanager Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Omgevingswet

Instandhouding van de bruinvis

Artikel 11.46, lid 1, sub b van het Besluit activiteiten leefomgeving

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

De bruinvis komt algemeen voor in het Nederlandse deel van de Noordzee en aangrenzende kustwateren. De populatie bruinvissen op het Nederlands Continentaal Plat (NCP) wordt geschat op 62.771 dieren. Het NCP herbergt tenminste minimaal 14% (in juli) tot maximaal tenminste 48% (in maart) van de totale Noordzeepopulatie bruinvissen. Het aantal bruinvissen op het NCP vertoont dus veel seizoensvariatie, maar ook veel ruimtelijke variatie. Een stijging van zomeraantallen en observaties van kalfjes suggereert dat het NCP steeds belangrijker wordt als voortplantingsgebied van de bruinvis. De Nederlandse bruinvissen zijn onderdeel van de algemene populatie in de Zuidelijke Noordzee en er vindt migratie plaats naar Britse en vermoedelijk ook naar Duitse wateren.

Bruinvissen jagen door middel van echolocatie. Hierbij zendt de bruinvis geluid uit, om vervolgens te luisteren naar audio feedback om zijn prooi te lokaliseren. Dit maakt de soort extra gevoelig voor geluidsverstoring. De SBP en USBL apparatuur wat wordt gebruikt voor het onderzoek zendt impulsgeluiden uit binnen het gehoorbereik van de bruinvis. Door het impulsgeluid dat vrijkomt, kan verstoring van het foerageren en communiceren optreden. Daarnaast is er kans op mogelijke fysieke of fysiologische effecten, bestaande uit tijdelijke- of permanente gehoordrempelverschuiving en in het ergste geval verwondingen. Hoe dichter bruinvissen zich bevinden bij de geluidsbron, hoe groter de verstoring zal zijn, waarbij permanente gehoorschade (PTS) het meest ingrijpende effect is. Iets minder ingrijpende effecten zijn een tijdelijke gehoordrempelverschuiving (TTS) en vermijding en gedragsverandering.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor. Deze beschrijft u in paragraaf 5.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan UXO-onderzoek ten behoeve van Aramis CCS' van 5 juni 2025. De maatregelen die u voorstelt zijn voldoende.

Negatieve effecten zoals PTS en TTS kunnen voorkomen worden door de inzet van een Acoustic Deterrent Device (ADD) met een relevantie frequentie voor bruinvissen en zeehonden. Dit apparaat wordt in het water gehangen en produceert specifieke, onschadelijke geluidssignalen met een afschrikkende werking op zeezoogdieren. Er wordt gebruik gemaakt van een of meer ADD's met een bereik van minimaal 500 meter gedurende een half uur voor, en tijdens het onderzoek na een eventuele onderbreking. Hierdoor krijgen eventueel aanwezige zeezoogdieren in het plangebied de mogelijkheid om dit gebied te verlaten voorafgaand aan de versturende werkzaamheden (versturende impulsgeluiden door de SBP) waardoor de meest negatieve effecten worden voorkomen. Wel raken de dieren dusdanig verstoord omdat ze uit het gebied worden geweerd met de ADD. Door het onderzoek wordt maximaal een gebied met een straal van 3 kilometer rondom het onderzoeksgebied verstoord. In het worst case scenario zullen 0,81 dieren per km² worden geweerd uit het in totaal 47,7 km² grote plangebied. Dit komt neer op een verstoring van 39 dieren per dag.

Naast de inzet van de ADD worden ook een Marine Mammal Observer (MMO) en Passive Acoustic Monitoring (PAM) ingezet. Wanneer het donker is, of de weersomstandigheden een visuele monitoring (MMO) ineffectief maken, zal er alleen akoestisch gemonitord worden (PAM), hiermee worden clicks van bruinvissen tot 500 meter opgevangen. Het MMO/PAM-team zal, voordat een geluidsbron wordt opgestart, minimaal 30 minuten lang observeren of er geen zeezoogdieren binnen de 500 meter zone zijn. Wanneer een zeezoogdier zich binnen de 500 meter zone bevindt, dan zal er gewacht worden met het opstarten van de airguns totdat het zeezoogdier zich buiten de zone bevindt en daar minimaal 20 minuten buiten blijft.

Met inachtneming van alle bovengenoemde maatregelen (de inzet van MMO, PAM en een ADD) wordt erge verstoring van de bruinvis voorkomen. Permanente gehoorschade en een tijdelijke gehoordrempelverschuiving zullen hierdoor niet kunnen optreden. Wel verstoort u de soort door deze uit het plangebied te weren met de ADD. Dit is een overtreding op de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 11.46, lid 1, sub b van het Bal. Hiervoor wordt de omgevingsvergunning verleend.

Staat van instandhouding van de bruinvis

Het belangrijkste leefgebied van de bruinvis omvat de kustwateren van de gematigde en subarctische delen van het noordelijke halfrond. De Nederlandse bruinvissen zijn onderdeel van de algemene populatie in de zuidelijke Noordzee. Er vindt migratie plaats naar Britse en vermoedelijk ook naar Duitse wateren. De migratiebewegingen van bruinvissen tussen de kustwateren en de open zee als ook die op grotere schaal, zijn voor de zuidelijke Noordzee zeer onduidelijk. De huidige staat van instandhouding van bruinvissen is als gunstig bestempeld.

Voor de effecten van impuls-onderwatergeluid op de bruinvis is gekeken naar de bruinvisverstoringdagen, met als uitgangspunten een gemiddelde dichtheid van 0,81 bruinvissen per km² en een gemiddeld verstoord oppervlak van 47,7 km². In het ergste geval resulteert de survey in een verstoring van 39 bruinvissen per dag. Voor het onderzoek wordt uitgegaan van maximaal 12,5 (afgerond 13) dagen, wat neerkomt op 507 bruinvisverstoringdagen. Het UXO-onderzoek leidt daarmee tot een populatiereductie van 0,15 bruinvissen. De maximale lange termijn afname van de populatie bruinvissen door dit project is berekend op 0,00023%.

In het KEC 5.0 wordt een maximaal ecologisch toelaatbare populatiereductie van 5% van de populatie gehanteerd. Ook in cumulatie zal dit project deze grens van 5% niet overschrijden. Deze reductie is namelijk 3,60%. Dit getal is berekend door dierverstoringdagen van omliggende projecten bij elkaar op te tellen en vervolgens de iPCOD-formule (*Interim Population Consequences of Disturbance*, ontwikkeld door Harwood *et al.*, 2014) toe toepassen. De projecten meegenomen in de toets zijn Q10 Orion Olie en gaswinning, Net op Zee IJmuiden ver Alfa, Net op Zee Nederwiek 1 en 2 en Hollandse kust west.

Concluderend wordt dus een klein aantal bruinvissen verstoord. Dit heeft een individueel effect maar de staat van instandhouding op populatie niveau wordt niet wezenlijk beïnvloed. Dit komt doordat het effect tijdelijk is en er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn in de directe omgeving om te foerageren. Bovendien is er een toename van de aantallen van de bruinvis in het zuidelijke deel van de Noordzee, terwijl al jarenlang seismisch onderzoek plaatsvindt. Tenslotte vindt dit seismisch onderzoek plaats buiten de gevoelige periode van de bruinvis en is de inschatting gebaseerd op een worst case scenario.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

De staat van instandhouding van de bruinvis komt dan ook niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de omgevingsvergunning opgelegde voorschriften.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Instandhouding van glad biggenkruid

Artikel 11.54, lid 1, sub c Besluit activiteiten leefomgeving

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Glad biggenkruid is in het plangebied aangetroffen. Uit gegevens van NDFF en Natuurwijzer (2024) zijn vele waarnemingen bekend van de soort in en rond het plangebied. Glad biggenkruid wordt zeer algemeen aangetroffen in de leidingstrook, langs het MOT terrein en op verschillende plaatsen in de berm in het plangebied. De soort is op het gehele havengebied wijdverspreid en komt plaatselijk massaal voor in halfopen vegetaties in bermen en leidingstroken op het terrein van het havenbedrijf. Op alle zandige, open, niet te zwaar beschaduwde of dichtgegroeide delen van het terrein is de soort algemeen te verwachten.

Voor de werkzaamheden op het land wordt een truck ingezet. De onderzoekslocatie bevindt zich op onverhard terrein. Om hier te komen moet de truck de verharde weg verlaten en een stuk over het onverharde terrein rijden. Hier kan de truck, zeker na hevige regenval, spoorvorming veroorzaken waarbij de bodem verstoord raakt. Door het inzetten van de truck op onverhard terrein waar glad biggenkruid aanwezig is, en het geschikt maken van de onderzoekslocatie, gaan standplaatsen van de soort verloren. Voor het onderzoek loopt in een worst-case scenario glad biggenkruid op circa 2600 m² (circa 2550 m² voor de onderzoekslocatie en circa 50 m² voor de toerit naar de onderzoekslocatie) grond het risico om plat gereden te worden door de truck.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor. Deze beschrijft u in paragraaf 5.1 en in bijlage 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan UXO-onderzoek ten behoeve van Aramis CCS' van 5 juni 2025.

Glad biggenkruid is een éénjarige vaatplantensoort die zich telkens opnieuw vanuit zaad moet ontwikkelen en die zowel in het voor- als najaar kiemt. Daardoor is behoud en bescherming van glad biggenkruid veel meer een zaak van het beschermen van de zaadbank in de bodem en een geschikt leef- en vestigingsmilieu dan van de bescherming van individuele exemplaren.

Het UXO-onderzoek op het land wordt uitgevoerd in september 2025. Allereerst worden de werkzaamheden buiten (na) de kwetsbare bloei en zaadzetting uitgevoerd. De beschermde planten mogen tijdens de bloeitijd dus niet worden beschadigd of gemaaid en de groeiplaats moeten intact blijven en worden aangegeven op kaartmateriaal welke te allen tijde op de werklocatie aanwezig is. Tijdelijk versturende werkzaamheden zoals afgraven of bedekken van de grond waar glad biggenkruid op groeit mogen ook alleen plaatsvinden in de periode september tot en met maart.

Hierdoor heeft zaadzetting reeds plaatsgevonden waardoor de zaadbank in tact is voor het jaar erop. De bovenste zode waarin de zaadbank van de soort zich bevindt dient in tact te blijven tijdens de werkzaamheden. Spoorvorming door het zware materieel moet daarom worden voorkomen. Anders kan alsnog de bovenste zode met de zaadbank kapot gereden worden.

Bij stevige regenval wordt dan afgeraden door te gaan met de werkzaamheden. Daarbij worden er rijplaten neergelegd en wordt de truck niet op de onverharde delen geparkeerd, maar op de verharde weg.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Wanneer door de ecologisch deskundige wordt vastgesteld dat er op de onderzoeklocatie glad biggenkruid aanwezig is, worden de betreffende graszoden vergraven en tijdelijk in depot geplaatst. Dit, om de aanwezige zaadbank te sparen. De graszoden moeten minimaal 20 centimeter dik zijn om zo goed mogelijk te garanderen dat de zaadbank van glad biggenkruid behouden blijft. Na afronding van de werkzaamheden wordt de grond teruggeplaatst, er wordt niet ingezaaid. De habitat van een grasland met een open vegetatiestructuur, op droge, voedselarme bodem dient namelijk in stand te worden gehouden, zodat glad biggenkruid hier weer kan opkomen.

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Het in depot zetten van de grond met glad biggenkruid is slechts voor korte duur toegestaan; de bovenste zode die apart gezet wordt moet altijd binnen 3 maanden worden teruggeplaatst. Wanneer dit niet mogelijk is in hetzelfde terrein, zal moeten worden bepaald of in de directe omgeving deze grond met zaadbank van glad biggenkruid weer uitgestrooid kan worden. Wanneer er voldoende groeiplaats aanwezig is, kan een ecologisch deskundige bepalen of deze maatregel nodig is in die specifieke context, of niet. Enkel wanneer de grond, waarin het glad biggenkruid aanwezig is, tijdens de werkzaamheden dusdanig ongeschikt wordt voor herplaatsing (bijv. door sterke verontreiniging), gaat de grond, inclusief exemplaren van glad biggenkruid, naar een erkende verwerker.

Mitigerende maatregelen moeten tenslotte worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van glad biggenkruid. Onder begeleiding kan men hier verstaan dat de ecologisch deskundige na een eerste instructie op de achtergrond blijft, maar inzetbaar is zodra er afwijkingen of problemen zijn geconstateerd ten aanzien van een beschermde soort tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

De maatregelen die u voorstelt zijn in grote lijnen voldoende. Het in depot plaatsen van de grond behoeft een aanpassing. Om te voorkomen dat de zoden op een grote hoop terecht komen en hierdoor zaden en eventueel benodigd bodemleven alsnog sterft, dienen de zoden in een laag van maximaal 30 centimeter te worden opgeslagen. Na de werkzaamheden worden deze weer teruggeplaatst als toplaag van circa 10 centimeter. Ter aanscherping hierop heb in de omgevingsvergunning aanvullende voorschrift o. opgenomen.

Met inachtneming van alle bovengenoemde maatregelen wordt zo veel mogelijk voorkomen dat negatieve effecten optreden aan het glad biggenkruid dat in het plangebied groeit. Desalniettemin gaan door de werkzaamheden groeiplaatsen van glad biggenkruid (tijdelijk) verloren. Hierdoor is alsnog sprake van een overtreding van artikel 11.54, lid 1 sub c van het Bal ten aanzien van de glad biggenkruid. Om deze reden wordt de omgevingsvergunning verleend.

Staat van instandhouding van glad biggenkruid

Glad biggenkruid is van oudshereen soort die veel in akkerranden voorkwam. Sinds de jaren '50 is het verspreidingsgebied enorm afgenomen en beperkt zich nu met name tot de kustgebieden. Door het sterk afgenomen verspreidingsgebied en daardoor de sterk afgenomen populatiegrootte wordt de landelijke staat van instandhouding als ongunstig beoordeeld.

Het havengebied vormt geschikt habitat voor het glad biggenkruid. In het havengebied is de soort een veel voorkomende soort, zeker in halfopen vegetaties in bermen en leidingstroken. De soort komt in het havengebied zeer verspreid, in toenemende mate en in hoge aantallen voor. De lokale populatie is, getuige de bekende waarnemingen, erg groot. De lokale staat van instandhouding wordt door bovenstaande beoordeeld als gunstig. Het beheer in Havenbedrijf Rotterdam is aangepast op de bloeiperiode van glad biggenkruid. Zo zorgt men ervoor dat door beheer en inrichting van de openbare ruimte, er ruim voldoende areaal een gunstig milieu voor glad biggenkruid aanwezig is.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Door het uitvoeren van het UXO-onderzoek worden tijdelijk groeiplaatsen van glad biggenkruid aangetast. Het gaat om een tijdelijke aantasting van een relatief klein oppervlakte. Glad biggenkruid is een eenjarige plant die zich vanuit zaad moet ontwikkelen en die in zowel voor- als najaar kiemt. Voor de bescherming van glad biggenkruid is het met name van belang dat de zaadbank in de bodem en een geschikt leef- en vestigingsmilieu wordt behouden. Door het tijdelijk opzij zetten van zoden met zandbank gaan er geen zaden of exemplaren van glad biggenkruid verloren. De zoden worden weer teruggeplaatst na de werkzaamheden. Het is dan ook aannemelijk dat de soort in de (omgeving van) het plangebied aanwezig blijft.

De staat van instandhouding van glad biggenkruid komt dan ook niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de omgevingsvergunning opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

Het Aramis CCS project wordt uitgevoerd op een locatie waar mogelijk niet gesprongen explosieven aanwezig zijn. Het UXO-onderzoek moet dus op deze locatie plaatsvinden en kan niet op een andere locatie worden uitgevoerd.

Er is geen inrichting of werkwijze mogelijk die een gunstiger effect hebben voor de aanwezige beschermde soorten. En worden maatregelen getroffen die negatieve effecten zoveel als mogelijk beperken. Het plangebied op het land is geheel geschikt voor glad biggenkruid, en het plangebied in zee is geheel geschikt voor de bruinvis. Volledig effecten voorkomen is daarom niet mogelijk en de werkzaamheden anders inrichten voorkomt of verkleint schade aan de soorten dan ook niet. Zo kan bijvoorbeeld geen andere apparatuur gebruikt worden voor dit type onderzoek wat minder (gehoor)schade zou veroorzaken bij de bruinvis. Een alternatief wat dusdanig minder schade veroorzaakt dan een ADD, waardoor verstoring volledig voorkomen kan worden, is niet voor handen. Het gebruik van een ADD is dan ook noodzakelijk om ergere schade aan dieren te voorkomen.

Met de planning is rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten. Er wordt buiten de kwetsbare periodes gewerkt (voortplanting van de bruinvis en bloei en zaadafzet van glad biggenkruid). Hierdoor wordt de negatieve invloed op de soorten beperkt.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de bruinvis en glad biggenkruid zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd op grond van het belang zoals genoemd in de artikelen 8.74k, lid 1, sub b en 8.74l, lid 1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Het UXO-onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het algehele Aramis CCS project. Het belang van dit project is daarom direct van toepassing op dit onderzoek.

Europese klimaatdoelen 2030 en 2050

CCS is een belangrijke pijler van het klimaatbeleid, waarin reductie van CO₂-emissies centraal staat. Aramis geeft invulling aan het Europese en Nederlandse klimaatbeleid, waaronder de afspraken uit het Klimaatakkoord van Parijs en de Europese Green Deal, de Nederlandse Klimaatwet, het Klimaatakkoord en het Coalitieakkoord van kabinet Rutte IV.

In 2015 heeft de Europese Unie mede namens Nederland het Klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Doel van het akkoord is om de opwarming van de aarde te beperken tot 2 °C en zo mogelijk tot 1,5 °C. Om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen zijn afspraken in Europa gemaakt. De EU-lidstaten hebben met elkaar afgesproken dat de EU in 2030 minimaal 55% minder CO₂ moet uitstoten (ten opzichte van de uitstoot in 1990). In 2050 wil de Europese Unie klimaatneutraal zijn. Dat betekent dat er dan netto geen broeikasgassen meer worden uitgestoten.

Europees CCS-beleid

De overgang van de huidige fossiele economie naar een duurzame economie inclusief een andere grondstoffenbalans neemt geruime tijd in beslag. Om de klimaatdoelstellingen te halen zijn daarom maatregelen nodig die inzetten op de afvang en opslag van CO₂ van industriële processen, zodat de CO₂ niet in de atmosfeer terecht komt. Studies van het IPCC en het Internationale Energieagentschap laten zien dat bij CO₂-opslag CCS beslist noodzakelijk is in de transitie naar een fossielvrije economie, om de ontwikkeling van nieuwe en duurzame oplossingen mogelijk te maken. De Europese Commissie onderkent het belang van CCS bij het realiseren van de Europese reductiedoelstellingen. In de publicatie "A clean planet for all" staat dat CCS 1 van de 7 maatregelen is en voor bepaalde industrieën de enige mogelijkheid voor CO₂-reductie. De Europese Green Deal is de strategie waarmee de EU de klimaatdoelen voor 2030 en 2050 wil bereiken. Hierbij valt CCS onder de prioritaire gebieden.

Er is een Europese Richtlijn waarin de voorwaarden en verantwoordelijkheden voor CO₂-opslag zijn vastgelegd. Ook is geregeld dat CO₂-opslag kan worden meegenomen in het Europese systeem voor het verhandelen van emissierechten (ETS-systeem). Bedrijven die hun CO₂ permanent in de ondergrond opslaan, hoeven daarvoor geen emissierechten te hebben.

De Aramis infrastructuur heeft vanuit de Europese Commissie de status van een Project of Common Interest (PCI) gekregen. Hiermee is Aramis 1 van de projecten die de Europese Commissie heeft aangemerkt als hoofdprioriteit voor het onderling verbinden van de energieinfrastructuur systemen van de EU. Dit komt onder andere door de mogelijkheden om in de toekomst ook CO₂ vanuit buurlanden, zoals België, Duitsland, Frankrijk, via de Aramis infrastructuur te verwerken.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
2 juli 2025

Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de bruinvis en glad biggenkruid, die door de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Gesignaleerde soorten

(Trek)vogels en vleermuissoorten kunnen ook aanwezig zijn in het plangebied. De werkzaamheden worden daarom bij voorkeur uitgevoerd buiten de trekperiode van vogels en vleermuizen. De vogeltrek loopt van 15 februari tot 31 mei, en van 15 augustus tot 30 november. De vleermuistrek loopt van half augustus tot en met eind september. Voorkeur voor de periode van het uitvoeren van de werkzaamheden, om de trekperiodes te vermijden, is dus tussen 1 december en 14 februari. Daarbij is het wenselijk om de verlichting op schepen minimaal en zodanig te gebruiken dat deze verlichting enkel navigatieverlichting is (benodigd voor het ARBO-technisch veilig uitvoeren van het werk).

U wordt er dan ook, wellicht ten overvloede, op gewezen dat u wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden (andere) verbodsbepalingen ten aanzien van de in onderliggend besluit van toepassing zijnde dan wel andere soorten dreigt te overtreden, de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog vergunning voor deze verboden/ soorten dient aan te vragen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
2 juli 2025

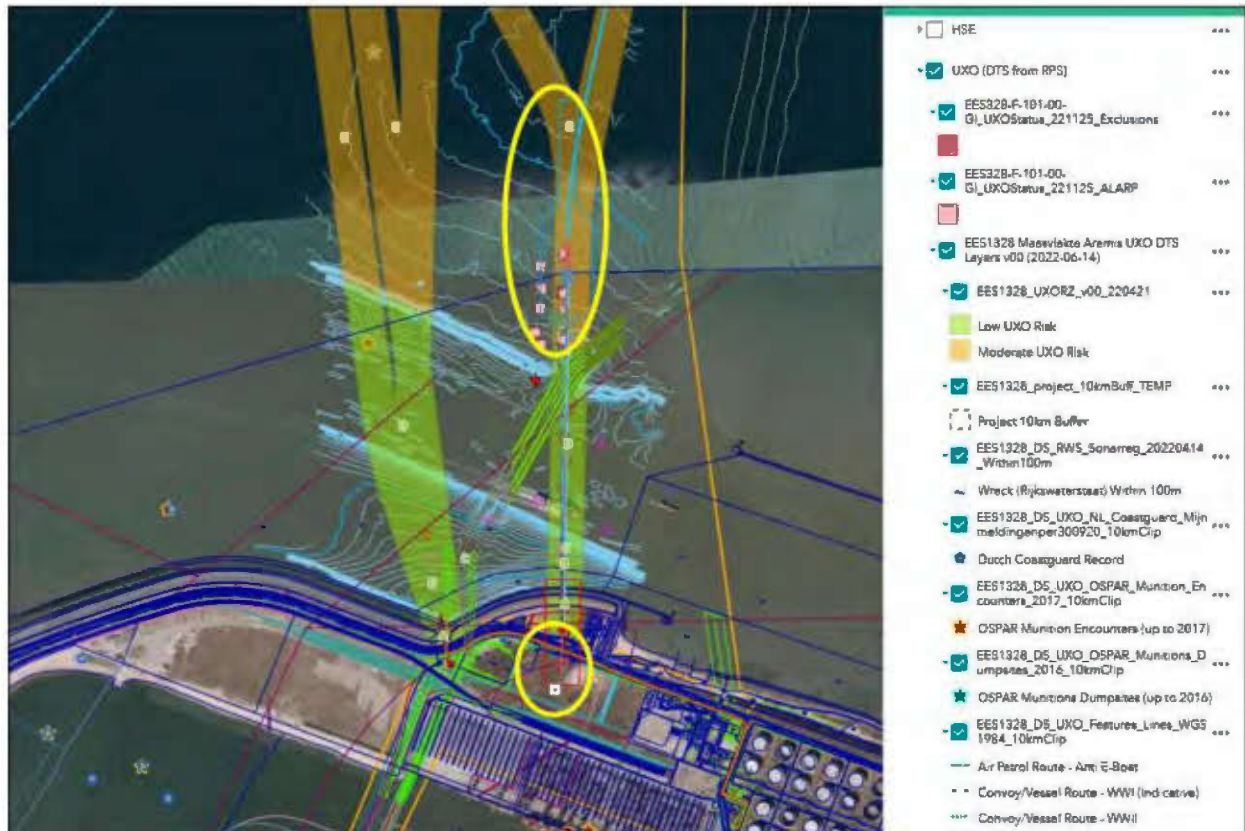
Onze referentie
2025040401783

Kenmerk
OWFF/2025/030.toek

Bijlage 2: plangebied

Het plangebied bestaat uit twee onderzoeksgebieden:

- Het landdeel, bestaande uit de 'haaienvin' op de Maasvlakte van het Rotterdamse havengebied (onderste gele cirkel in Figuur 3-1);
- Het zeedeel, bestaande uit een deel van de Noordzee vlak bij de Voordelta en de kust (bovenste gele cirkel in Figuur 3-2).

Figuur 3-1. Overzichtskartaal van waar beide UXO-onderzoeken gepland staan uitgevoerd te worden (gele cirkels).

5 Voorzorgsmaatregelen en mitigerende maatregelen

5.1 Maatregelen landdeel

Bij de voorgenomen activiteit is sprake van een schadelijke handeling zoals beschreven in artikel 11.54 van het Bal van de Ow omdat bij het geschikt maken van de onderzoekslocatie en het uitvoeren van het onderzoek mogelijk standplaatsen van glad biggenkruid geschaad worden. Om negatieve effecten van deze schadelijke handeling zo goed mogelijk te voorkomen treft Aramis de volgende mitigerende maatregel:

- Als glad biggenkruid is vastgesteld door een erkend ecooloog, dienen graszoden afgegraven te worden. De graszoden moeten minimaal 20 cm dik zijn om zo goed mogelijk te garanderen dat de zaadbank van glad biggenkruid behouden blijft. De graszoden moeten vervolgens in depot geplaatst worden. Na afronding van het onderzoek kunnen de graszoden weer teruggeplaatst worden.

Aanvullende maatregelen die altijd gelden zijn opgenomen in de Ecologische werkprotocollen in Bijlage A1.

5.2 Maatregelen zeedeel

Om de schadelijke effecten van het UXO onderzoek tot het minimum te beperken wordt voorafgaand aan het onderzoek als voorzorgsmaatregel MMO en PAM en een ADD ingezet om zeezoogdieren op veilige afstand te houden. Hierbij worden echter wel soorten verstoord in hun natuurlijke gedrag. Voor bruinvis is dit een schadelijke handeling volgens artikel 11.46 van het Bal van de Ow. Onderstaand is de inzet van de ADD als voorzorgsmaatregel beschreven.

5.2.1 Voorzorgsmaatregelen

Binnen het Aramis project is het voornemen om het effect van het UXO onderzoek op de mariene omgeving zoveel mogelijk te beperken. Hiervoor wordt de volgende voorzorgsmaatregelen toegepast:

- ADD (Acoustic Deterrent Device);
- MMO (Marine Mammal Observer);
- PAM (Passive Acoustic Monitoring).

ADD

Voorafgaand aan het UXO-onderzoek wordt een ADD (Acoustic Deterrent Device) toegepast. Een ADD is een apparaat dat in het water wordt gehangen en specifieke, onschadelijke geluidsignalen produceert die een afschrikkende werking hebben op zeezoogdieren. Er bestaan verschillende merken en typen ADDs. De gebruikte frequentie en het geluidsniveau van de ADD is afhankelijk van het type. Er wordt gebruik gemaakt van een of meer ADD's met een bereik van minimaal 500 m (met een specifieke frequentie voor bruinvissen) gedurende een half uur voor en tijdens het onderzoek na een eventuele onderbreking. Door de inzet van een ADD worden zeezoogdieren die eventueel in (de directe omgeving van) het plangebied aanwezig zijn, de gelegenheid gegeven het gebied te verlaten om de kans op gehoorschade te verkleinen. Echter wordt hiermee de bruinvis wel tijdelijk opzettelijk verstoord. Dit is een **overtreding van artikel 11.46 1b** voor de bruinvis. Voor deze overtreding dient een vergunning te worden verkregen.

MMO en PAM

Om effecten van geluid door het UXO-onderzoek zoveel mogelijk te voorkomen wordt er gebruik gemaakt van een Marine Mammal Observer (MMO) en Passive Acoustic Monitoring (PAM). Wanneer het donker is, of de weersomstandigheden een visuele monitoring (MMO) ineffectief maken, zal er alleen akoestisch gemonitord worden (PAM), hiermee worden clicks van bruinvissen tot 500 m opgevangen.

Het MMO/PAM-team zal, voordat een geluidsbron wordt opgestart, minimaal 30 minuten lang observeren of er geen zeezoogdieren binnen de 500 meter zone zijn. Wanneer een zeezoogdier zich binnen de 500 meter zone bevindt, dan zal er gewacht worden met het opstarten van de apparatuur totdat het zeezoogdier zich buiten de zone bevindt en daar minimaal 20 minuten buiten blijft.

A1 Ecologische werkprotocollen

A1.1 Algemene maatregelen

A1.1.1 Zorgbeginsel

In de Ow is een specifiek zorgbeginsel (art. 1.6) opgenomen: de intrinsieke waarde van soorten is vastgesteld in een doelbepaling en geldt voor alle soorten, los van een beschermingsregime. Dit wordt ook wel de zorgplicht van de Ow genoemd. Het is een algemeen geldende fatsoenseis die erop neerkomt dat redelijkerwijs vermijdbare schade aan planten en dieren moet worden voorkomen.

A1.1.2 Generieke eisen

Voor iedere beschermde soort waar dit ecologisch werkprotocol op gericht is, bestaat eenzelfde pakket aan eisen dat hier wordt opgesomd. Dit is aanvullend op wat in de hierop volgende hoofdstukken wordt beschreven. Deze eisen zijn als volgt:

Generieke eisen

De uitvoerder van een activiteit met potentieel negatieve gevolgen voor een beschermde soort, dient zich van tevoren zelf op de hoogte te hebben gesteld van de aanwezigheid van een beschermde soort in een gebied, terrein of perceel waar de activiteit plaats gaat vinden. Databases van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en de Natuurwijzer kunnen hiervoor geraadpleegd worden zodat duidelijk is welke gebieden onderzocht zijn en waar soorten zijn waargenomen.

Ook beschikt het havenbedrijf van Rotterdam (HbR) online over actuele kaarten met verspreidingsgegevens van beschermde soorten van de afgelopen 5 jaar (de actuele data zijn nooit ouder dan 3 jaar, maar er wordt nog 2 jaar oudere data ook weergegeven voor een totaalbeeld).

Voorliggend document met de voor het betreffende werk relevante werkbeschrijvingen (zogenaamde 'ecologische werkprotocollen') moet op de locatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn.

De realisatie van mitigerende maatregelen moet worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige (zie volgende paragraaf voor definitie) op het gebied van de betreffende soort. Onder begeleiding kan men hier ook verstaan dat de ecologisch deskundige na een eerste instructie op de achtergrond blijft, maar inzetbaar is zodra er afwijkingen of problemen zijn geconstateerd ten aanzien van een beschermde soort tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Wanneer maatregelen niet op de correcte wijze zoals vermeld in deze ecologische werkprotocollen zijn uitgevoerd, wordt dit zo snel mogelijk na constatering gemeld bij Aramis en in overleg met een ecologisch deskundige alsnog op de juiste manier uitgevoerd. Overtredingen worden altijd gerapporteerd.

A1.1.3 Overige maatregelen die altijd gelden

Naast bovenstaande maatregelen, moet ten alle tijden rekening gehouden worden met:

- Beschermde plantensoorten. De beschermde planten mogen tijdens de bloeitijd niet worden beschadigd of gemaaid en de groeiplaats moet intact blijven (zie 11.2).
- Broedende vogels. Deze mogen tijdens het broeden niet worden verstoord (zie 11.4).

Voorts dient rekening gehouden te worden met het zorgbeginsel van de Ow (zie hiervoor paragraaf 11.1.1) en de generieke eisen (zie paragraaf 11.1.2).

A1.2 Glad biggenkruid

A1.2.1 Planning werkzaamheden

Tabel A1-1. Vereiste planning in geval van beschermde situatie planten van graslanden, bermen, taluds en overige terreinen (groen geeft de maanden aan waarin werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd).

Jan	Feb	Maa	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Tijdelijk verstorende werkzaamheden zoals afgraven of bedekken van de grond waar glad biggenkruid op groeit mogen alleen plaatsvinden in de periode september t/m maart (buiten bloeitijd en na zaadsetting).

Bij de planning van de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met de tijd die is gemoeid met mitigerende maatregelen om de aanwezige beschermde planten te ontzien (zie onder). Een deskundig ecooloog moet altijd beoordelen of de planning van uitvoering van mitigerende maatregelen gunstig is voor de bescherming van de soort.

A1.2.2 Maatregelen voorbereidingsfase

Terreinen zonder glad biggenkruid	Terreinen met glad biggenkruid
Wanneer geen beschermde plantensoorten voorkomen dient nog wel te worden gecontroleerd of sprake is van broedende vogels. Zie de betreffende paragraaf voor mogelijke aanvullende eisen. Indien dit niet het geval is, bepaalt Aramis of de aannemer zelf de planning en wijze van de uitvoering van de werkzaamheden.	Het markeren van individuele planten en hieromheen manoeuvreren is niet toegestaan. Deze werkwijze is namelijk niet van toepassing op een soort die zo verspreid voorkomt in het havengebied. Het gehele terrein (logische eenheid in het veld met ruime afstand tot de grens van de groeiplaats) waarin beschermde soorten staan mogen alleen buiten de bloeiperiode en na de zaadsetting verstoord worden. Aanwezige groeiplaatsen worden aangegeven op kaartmateriaal welke te allen tijde op de werklocatie aanwezig dient te zijn. Wanneer vanuit praktisch- en veiligheidsoogpunt en na goedkeuring door Aramis meermaals per jaar een terrein met glad biggenkruid verstoord moet worden (bijvoorbeeld door rijplaten te plaatsen), dan kan dit, mits de gunstige staat van instandhouding van de soort in het havengebied niet in het geding komt (in overleg met een ecooloog).

A1.2.3 Maatregelen aanleg- en gebruiksfase

Geldig voor alle leidingstroken en in alle gevallen

Rond de periferie van de groeiplaats moet bij graafwerkzaamheden een beschermingszone met een straal van tenminste 5 meter worden ingesteld waar niet wordt gewerkt. Deze maatregel is voor de

duidelijkheid niet van toepassing bij het uitvoeren van het reguliere periodieke maaibeheer buiten de kwetsbare periode.

Periodieke werkzaamheden in leidingstroken vallen onder bestendig gebruik, zolang deze van dusdanige schaal zijn dat de leidingstrook niet volledig vergraven wordt.

Te allen tijde moet spoorvorming door zwaar materieel voorkomen worden, parkeren op de leidingstrook valt hier ook onder. Hiervoor dienen rijplaten neergelegd te worden. Op deze manier wordt voorkomen dat de bovenste zode kapot wordt gereden en een voedselrijke maar voor veel beschermde (en overige) soorten ongeschikte bodem achterblijft. De rijplaten kunnen echter een aantrekkende werking hebben op de rugstreeppad (en andere amfibieën) doordat ze als schuilplaats kunnen dienen. Deze platen dienen daarom ofwel onder ecologische begeleiding te worden verwijderd buiten de kwetsbare overwinteringsperiode van de rugstreeppad ofwel te worden afgeschermd conform de methodiek voor het plaatsen van de paddenschermen (zie 8.2.1).

Bij het graven van een sleuf voor de leiding (onderhoud, vervanging of nieuwe plaatsen) moet een ecooloog worden betrokken om te beoordelen wat de impact is. Per leidingstrook kan dit verschillen, afhankelijk van de breedte van de strook die tijdelijk vergraven moet worden.

Na afloop van de werkzaamheden mag er niet worden ingezaaid. De habitat van een grasland met een open vegetatiestructuur, op droge, voedselarme (=stikstofarme) bodem dient in stand gehouden te worden. Inzaaien zou zorgen dat dit habitat verloren zou gaan en is om die reden niet toegestaan.

Aanvullende maatregelen voor leidingstroken met glad biggenkruid

De breedte van de te vergraven strook ten opzichte van de totale breedte van de leidingstrook is bepalend of de bovenste zode apart gezet moet worden of niet. Dit is locatie specifiek (er kan dus geen standaard percentage gehanteerd worden) en wordt door een ecooloog beoordeeld op basis van het aantal aangetroffen exemplaren glad biggenkruid in de leidingstrook. Doel is dat de duurzame instandhouding niet in het geding komt. Niet alle groeiplaatsen worden afgegraven, enkel de groeiplaatsen die mogelijk beschadigd kunnen raken door het voornemen als ze niet afgegraven zouden worden.

De dikte van de zode met glad biggenkruid die zo nodig afgeschraapt moet worden, is 20 cm. Dit moet apart gehouden worden, zodat het na afronding van de werkzaamheden weer als laatste laag teruggeplaatst kan worden.

Terugzetten van de bovenste laag maakt inzaai die verstuuving moet tegengaan overbodig.

In depot zetten van grond met glad biggenkruid is slechts voor korte duur toegestaan; de bovenste zode die apart gezet wordt moet altijd binnen 3 maanden worden teruggeplaatst. Wanneer dit niet mogelijk is in hetzelfde terrein, zal moeten worden bepaald of in de directe omgeving deze grond met zaadbank van glad biggenkruid weer uitgestrooid kan worden. Wanneer er voldoende groeiplaats aanwezig is, kan een ecologisch deskundige bepalen of deze maatregel nodig is in die specifieke context, of niet. Enkel wanneer de grond, waarin het glad biggenkruid aanwezig is, tijdens de werkzaamheden dusdanig ongeschikt wordt voor herplaatsing (bijv. door sterke verontreiniging), gaat de grond, inclusief exemplaren van glad biggenkruid, naar een erkende verwerker.

Een ecooloog beoordeelt jaarlijks of de hoeveelheid te verdwijnen leefgebied van glad biggenkruid niet in strijd komt met de lokale gunstige staat van instandhouding. Wanneer via de Havenscan wordt gesignaleerd dat de lokale gunstige staat van instandhouding van glad biggenkruid in het geding komt, kan niet meer van de gebiedsontheffing gebruik gemaakt worden voor wat betreft ruimtelijke ontwikkeling.

Meldingsformulier start werkzaamheden

Vergunning voor een Flora- en fauna-activiteit Omgevingswet

Gegevens

Aanvraagnummer

Project

Vergunningsperiode

Naam vergunninghouder/aanvrager

Adres

Woonplaats

Gegevens werkzaamheden

Contactpersoon uitvoering werkzaamheden

Telefoonnummer (vast)

Telefoonnummer (mobiel)

Locatie(s) werkzaamheden

Datum gereedkomen

compensatiemaatregelen(indien van
toepassing)

Datum start werkzaamheden

Overzicht planning werkzaamheden

***Dit formulier dient zodra de aanvang van de werkzaamheden bekend is
te worden ingediend bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland***

Retouradres

**Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland**

Postbus 19530
2500 CM Den Haag

Of verstuur per Email naar :
omgevingswetnatuur@rvo.nl én
handhavingnatuur@rvo.nl